

Výklad listu Efezským

Kapitola 6

Tuto poslední kapitolu listu Efezským můžeme rozdělit do tří částí. První část je pokračováním předchozí 5. kapitoly v praktickém řešení vztahů v lidském životě. Po vztazích nejužších (mezi mužem a ženou v manželství) následují vztahy další, vztahy mezi rodiči a dětmi (bráno zase z obou stran – jak ze strany rodičů, tak i ze strany dětí) a posléze o vztazích mezi pány a otroky. Otroci byli ve starověku součástí většiny domácností a doplňovali tak společenské vztahy. Dnes otroctví neexistuje – zůstaly však vztahy zaměstnavatel – zaměstnanec. A tak to, co Pavel píše o pánech a otrocích, můžeme vztáhnout právě na zaměstnanecké vztahy.

V další části se zabývá Pavel duchovním bojem křesťana. Je třeba vědět, proti komu vlastně bojujeme a jaké zbraně máme používat.

Poslední část je závěrem celé knihy. Z obecné roviny přechází do roviny osobní, připomíná Pavlův život a život Epafrodita, člena sboru, kterého za ním vyslali. Vede nás k tomu, abychom si vážili takových pracovníků.

Rodinné vztahy

Rodiče a děti

1 Děti, poslouchejte své rodiče, protože to je spravedlivé před Bohem.

2 `Cti otce svého i matku svou´ je přece jediné přikázání, které má zaslíbení:

3 `aby se ti dobře vedlo a abys byl dlouho živ na zemi.´

4 Otcové, nedrážděte své děti ke vzdoru, ale vychovávejte je v kázni a napomenutích našeho Pána.

Po prvním a nejužším lidském vztahu – manželství – následuje další velmi důležitý vztah a to mezi rodiči a dětmi. I zde se ve svém životě dopouštíme oboustranně mnoha chyb. Pavel nám připomíná některé zásadní věci, které nám mohou pomoci k harmonickému životu, abychom byli příkladem lidem kolem nás. Tam, kde se lidé řídí zásadami Božího slova, tam nemusí existovat příslovečný „generační problém“ a rodiče mohou žít se svými potomky ve vzácné shodě.

Slovo dětem

Boží slovo hovoří nejprve k dětem:

1 Děti, poslouchejte své rodiče...

Nejprve je řeč o poslušnosti. Život neposlušných dětí nemůže být požehnaný. Poslouchat je často nepříjemné, ale my se potřebujeme naučit poslouchat – poslouchat je víc než obětovat. Platí to předně v našem pozemském životě, ale můžeme si to přenést i do duchovního života. Je dobré, dovedou-li mladí bratří a sestry uposlechnout starší sourozence ve víře a nedělají-li si sami na svou pěst něco, co může jim i celému Božímu dílu přinést škodu.

Slovo *poslouchejte* má kromě prvotního významu poslušnosti, uposlechnutí ještě jeden význam, jehož se chci dotknout. Jde o to, abychom se naučili poslouchat to, co nám druzí, v tomto případě starší chtějí říci. V knize Přísloví čteme vícekrát podobné výzvy jako: *Můj synu, poslouchej otcovo kárání a matčíným poučováním neopovrhuj* (Př 1,8) nebo: *Synové, slyšte otcovské kárání, pozornost věnujte poznávání rozumnosti* (Př 4,1).

Umění **poslouchat** druhého je základem dorozumění vůbec. Jen stěží se s druhými na ně-

čem dohodneme, budeme-li jim jen vnučovat své vlastní představy a nebudeme-li ochotni vyslechnout jiné. To platí všeobecně, ale vztahu k dětem je to třeba podtrhnout. Děti bývají zvlášť v období puberty a dospívání silně kritické vůči svým rodičům a na to, co jim rodiče chtějí říci, mnohdy vůbec neberou zřetel. Ke své vlastní škodě – protože jejich rodiče je přece mají rádi (v naprosté většině) a myslí na jejich dobro. A navíc mají proti svým dětem jednu velkou a nenahraditelnou přednost, která se jmenuje **zkušenost**. Vědí, že za neuváženým činem zpravidla přichází dopad, který si mladí lidé neuvědomují.

Naprosto stejně to platí i ve vztahu ve sboru mezi mladými a starými lidmi.

...v *Pánu*

Nevím proč v ČEP toto slovo chybí – ale považuji ho za velmi důležité. Je to slovíčko, které totiž vymezuje hranice poslušnosti. Je totiž těžké poslechnout tam, kde rodiče vyžadují něco nezákonného a zjevně nesprávného. Ale vše, co je v *Pánu*, se vyplatí poslouchat a Boží slovo to po nás vyžaduje.

... *protože to je spravedlivé před Bohem...*

Výchova dětí není jednoduchá věc. Pro rodiče je spojena s řadou obětí, které děti v té době nedokážou ocenit. (To je důvod, proč dnes je tak málo dětí – lidé nejsou ochotni tyto oběti přinášet, omezovat se ve svém vlastním životě. Zapomínají ale na druhou stránku věci – že to je investice do vlastního stáří, která se nám později vrátí, budeme-li mít s dětmi hezké vztahy). Rodiče se musí omezit. Výchova dětí vyžaduje spoustu práce, času, peněz, nervů a námahy. Rodiče se musí o děti postarat, musí jim zajistit ošacení, jídlo, ubytování a věnovat jim spoustu času. To, co děti potřebují, musí zajistit mnohdy hned, ne až jim na to zbude čas. Kolik nocí musí maminky probdít u svých nemocných potomků.

Je tedy opravdu spravedlivé, aby děti poslouchaly, aby svým rodičům jejich úlohu nezne-
příjemňovaly a neztěžovaly.

Výjimečné přikázání

2 *‘Cti otce svého i matku svou’ je přece jediné přikázání, které má zaslíbení:*

3 *‘aby se ti dobře vedlo a abys byl dlouho živ na zemi.’*

Pavel připomíná přikázání, dané Izraeli – ctít rodiče. To neznamená jen mít je v úctě a úctu jim prokazovat, ale toto přikázání předpokládá také pomoc rodičům, když ji potřebují. Farizeové tento Boží příkaz obcházeli svým pojmem „korban“ (viz Mk 7,11) a Pán Ježíš jim to musel vytknout.

Tato Boží výzva platí i pro nás – i my se máme snažit svým rodičům pomáhat. Nejen v dětství, ale zvlášť, když už naši rodiče zestárnou a sami začínají pomoc potřebovat.

Pavel nám zdůrazňuje, že toto přikázání je výjimečné, protože je spojeno se zaslíbením. Poslouchat rodiče se vyplácí. Kolika věcí se ušetříme, necháme-li se svými rodiči varovat, protože to s námi myslí dobře. Jak je dobře, poslechneme-li jejich rady, pokud jde o to, abychom se dobře učili, abychom se uměli postavit k práci a nebyli líní, pokud nám radí, abychom se naučili hospodařit s penězi, jak se máme chovat k jiným lidem a já nevím co ještě všechno. Vezmeme-li si jejich rady k srdci, ušetříme se mnoha nepříjemných zkušeností.

A toto zaslíbení má kromě toho *aby se ti dobře vedlo* ještě druhou část: *abys byl dlouho živ na zemi*. Pán Bůh slibuje lidem, kteří mají své rodiče v úctě ještě jeden zvláštní bonus – prodlužuje nám náš pozemský život.

Slovo rodičům (zvlášť otcům)

4 *Otcové, nedeřte své děti ke vzdoru, ale vychovávejte je v kázni a napomenutích našeho Pána.*

Podobně to píše Pavel Kološanům: *Otcové, neponižujte své děti, aby nemalomyslněly* (Ko 3,21) nebo také *Otcové, nepřivádějte své děti svým hněvem k zoufalství* (B21). Boží slovo pamatuje na obě strany. Samozřejmě i rodiče se mohou prohřešovat vůči svým dětem. Mohou

své děti vést ke vzdoru nebo k zoufalství. Jinak by o tom Pavel nepsal.

Děti mají jednu nevýhodu. Nemohou se bránit. Samozřejmě se neubrání fyzické přesile rodičů v raném mládí, nemohou se ale bránit ani v době, kdy jsou na rodičích sociálně závislí. Jaká je pak reakce? Pocit křivdy, nespravedlnosti a nepochopení – a mnohdy vzdor a zatvrzelost.

Je jistě na místě, aby rodiče své děti vychovávali ke kázni – a určitě se to neobejde bez přiměřených trestů. Ale jde o to, aby trest byl prostředkem výchovy, ne průchodem vlastního, možná i „spravedlivého“ hněvu. Dítě musí vědět, za co je trestáno a proč je trestáno. A trest musí být vykonán s láskou. Potřebujeme hodně Boží moudrosti k výchově malíčkových i odrůstajících dětí.

Učme se stavět své děti do Boží přítomnosti, učit je, že tím, že dělají zlo, nezarmucují pouze své rodiče, ale i Boha, který je vidí i tehdy, když si myslí, že je nikdo nevidí.

Nadřízení a podřízení

5 Otroci, poslouvejte své pozemské pány s uctívou pokorou a z upřímného přesvědčení jako Krista.

6 Nejen naoko, abyste se zalíbili lidem, ale jako služebníci Kristovi, kteří rádi plní Boží vůli a lidem slouží ochotně, jako by sloužili Pánu.

8 Víte, že Pán odmění každého, kdo něco dobrého učiní, ať je to otrok nebo svobodný.

9 Vy páni, jedněte s otroky také tak a zanechte vyhrůžek. Víte přece, že jejich i váš Pán je v nebesích, a ten nikomu nestraní.

Náš text řeší vztahy mezi podřízenými a nadřízenými. Pavel píše o služebnících (doslova „otrocích“) a o jejich pánech. V dnešní době se pracovně právní vztahy značně změnily, v naší době už nejsou ani otroci, ani služebnictvo, jak tomu bylo dříve. Ale to jádro, o které Pavlovi jde, zůstává. Stále zůstává princip toho, kdo práci dává a kdo práci vykonává a stále zůstává princip nadřízenosti a podřízenosti. O tom jsme již přemýšleli v Ef 5,21. Chceme-li si Pavlova slova přenést do dnešní řeči, můžeme směle říci, že jde o vztah nadřízených a podřízených a opačně.

Bez tohoto vztahu by nebylo v dnešní společnosti dělat nic. Pán Ježíš tyto vztahy nepřišel zrušit, ale dát jim nový, hlubší smysl.

Vztah služebníků (podřízených) k pánům (nadřízeným)

5 Otroci, poslouvejte své pozemské pány

Podřízenost předpokládá poslušnost. Lidé neradi dělají to, co dostanou nařízeno, zejména v dnešní době. Ale křesťan má umět poslechnout. Mnohdy se musí poslušnost dokonce vymáhat donucovacími prostředky (např. při manifestacích), křesťan má ale poslouchat uvědoměle, sám, ze svého vlastního rozhodnutí. Ne proto, že je k tomu nucen, nebo že se bojí následků neposlušnosti, ale proto, že jej k tomu vede jeho vlastní svědomí.

... *ve všem je dovětek z Ko 3,22.*

Tedy nejen tam, kde se naše zájmy kryjí se zájmy našich nadřízených. Pochopitelně zde platí omezení – ve všem dobrém. Je těžké plnit příkazy nadřízených, který jsou proti Božím zákonům a proti našemu svědomí.

... *s uctívou pokorou*

Vůči představeným máme mít úctu. Křesťan by neměl zlehčovat své nadřízené. Boží slovo nás učí: *Dávejte každému, co jste povinni: daň, komu daň; clo, komu clo; úctu, komu úctu; čest, komu čest.* (Ř 13,7). Platí to zvláště v případech, kdy zaměstnavatel i zaměstnanec jsou křesťané. Tu je často zaměstnanec v pokušení zneužívat svého postavení bratra v Kristu k získání neoprávněných výhod. Mnohdy pak dostává svého bratra zaměstnavatele do těžkých situací. Není divu, že někteří křesťanští podnikatelé z těchto důvodů nechtějí zaměstnávat

křesťany – protože nekřesťané udělají svou práci bez řečí, kdežto křesťané mají spoustu připomínek. Nesmíme zapomínat, že zaměstnavatel určuje, kdo a co bude dělat, na nás je, abychom sjednanou práci poctivě vykonali.

... *a z upřímného přesvědčení*

Křesťan poslouchá své nadřízené ne z vypočítavosti, s kalkulací, co mu to vynesou, ale v upřímnosti, protože jeho Pánu se líbí, aby poslouchal ne na oko, ale doopravdy.

... *jako Krista*

To je v našem vztahu k nadřízeným zásadní bod, jemuž bychom se měli naučit.

Nevidět jen osobu našeho nadřízeného (u něhož vnímáme jeho lidské omezení), ale vidět toho, jemuž má být podřízeno všechno – Krista. Není to tak snadné. Německý farář Wilhelm Busch píše o vzácném Božím muži Fritzi von Bodelschwinghovi, že se na všechny lidi díval zvláštním pohledem, někam za ně, že neviděl je, ale Krista. To máme mít na mysli – nemáme vidět jen své nadřízené, ale Pána Ježíše a pro něj, kvůli němu být vědomě podřízeni. Teprve z tohoto vědomí plyne naše poslušnost, úcta a upřímnost k nadřízeným. Pavel píše Kolosenským: *Cokoli děláte, dělejte upřímně, jako by to nebylo lidem, ale Pánu, s vědomím, že jako odměnu dostanete podíl na jeho království. Váš Pán je Kristus, jemu sloužíte* (Ko 3,23,24).

Měli bychom si položit jednu otázku: Jaký je můj vztah k mému zaměstnavateli? Jsem ochoten ho poslouchat? Proč ho mám poslouchat? A když cítíme nespokojenost, přemýšlet o tom ve vztahu k těmto místům Písma. Možná se náš vztah k našim představeným změní.

6 Nejen naoko

Jak je mezi lidmi rozšířeno „předstírání práce“. Ještě za totality jsem si jednou všiml v časopisu Dikobraz karikatury s titulkem: „Oni předstírají, že nás platí a my předstíráme, že pracujeme“. Známe to dobře – dělník dovede stát na místě, opřen o lopatu, ale jakmile se objeví v dohledu mistr, pracuje najednou tak horlivě, že to až zaráží. Stejně dovedou proklábovit a promrhat spoustu času lidé v kanceláři, na úřadě, není-li někdo nablízku, kdo by je kontroloval. Zcela jinak dělají lidé, kteří jsou si vědomi, že se na ně někdo dívá, než když se domnívají, že jsou sami. Jednal by takto někdo, kdo pracuje sám pro sebe, kdo je závislý na tom, co udělá? **Takhle** by rozhodně křesťan pracovat neměl a pokud tak činí, nečiní čest svému Pánu.

... *abyste se zalíbili lidem.*

Důvodem takového postoje je lidské pokrytectví. Chceme být dobří v očích svého okolí. Proto děláme „dobré skutky“ jako to dělávali farizeové. Dovedeme vynaložit i neskutečné úsilí, děláme velké činy, ale jen tehdy, má-li to žádoucí efekt, to znamená, najdeme-li obdivovatele, cítíme-li úctu druhých, můžeme-li se realizovat. Farizeové dokázali dělat velké věci, dávat skutečně velké almužny (na které ostatní neměli), házeli do chrámové pokladnice velké sumy, modlili se dlouhé hodiny. To vše byly jistě dobré věci, ale Pán Bůh se dívá na pohnutky, a motivem jejich jednání byla touha po obdivu a úctě bližních.

Jak je tomu se mnou? Proč dělám to, co dělám?

Jako mladý člověk jsem jezdil na Nivy a tam jsem zažil něco, co mi to plasticky připomíná. Bratr Hruška, který zde bydlel, měl psa Šohaje. Tento pes dokázal celé dlouhé hodiny předvádět divadlo mladým lidem, tahat se s nimi o starou pneumatiku z kočárku nebo o dřevěné polínko, visel ve vzduchu celé dlouhé minuty zakousnutý do dřeva, které někdo držel ve vzduchu a doprovázel to kňučením, vrčením a štěkáním. Dokázal se s kýmkoliv tahat o kousek dřeva. Ale jeho počínání bylo podmíněno jediným – zájmem diváků. Jakmile pomínul zájem o jeho exhibici, ležely tyto předměty, o které se tak do krve tahal, zcela bez povšimnutí a pes se natáhl někde ve stínu.

Připomíná mi to postoje některých lidí, kteří se také mohou „přerazit“ v horlivosti, jsou-li obdivováni, ale kteří dovedou nechat věci zcela bez zájmu, protože postrádají obdiv a úctu jiných. S tím se dost často setkáváme. Nechováme se tak také ale i my?

... *ale jako služebníci Kristovi, kteří rádi plní Boží vůli 7 a lidem slouží ochotně, jako by sloužili Pánu.*

Uvědomujeme si to, milí bratři a sestry, že jsme *služebníci Kristovi* a že ve skutečnosti sloužíme **jemu**? Náš Pán nás vidí i tehdy, když náš mistr není zrovna v dílně anebo když je náš vedoucí na služební cestě. Pracujeme ochotně, jako bychom to dělali jemu? Chceme činit jeho vůli? Každá práce má být takto dělána – jako Pánu a ne lidem. Naše práce nemá být odbytá, jen abychom ji mohli vykázat a dostat zaplacenou – ale má být vykonána s maximální svědomitostí a poctivostí.

Někdy si myslíme, že naše práce je něco jiného než služba Pánu. Ale náš život není rozdělen na duchovní a profánní. Žijeme pouze jeden život. Proto máme lidem sloužit *ochotně, jako bychom sloužili Pánu*. I naše práce na pracovišti je bohoslužba! Proto nereptejme, nebuďme neochotní – protože to vrhá světlo na náš život a lidé nás budou podle toho posuzovat. A tak místo aby za nás chválili Boha a viděli naše dobré skutky, dáme jim příležitost říci: „Ti křesťané mají plnou hubu Pána Boha, ale pracovat, to ne...!“ Chceme dělat svému Pánu takovou reklamu?

8 Víte, že Pán odmění každého, kdo něco dobrého učiní, ať je to otrok nebo svobodný.

Poctivá práce má svou cenu a bude odměněna. Pán nezapomene ani na tu podanou číši studené vody ve jménu toho, že jsme jeho učedníky.

Dnes povětšinou pracujeme za smluvenou mzdu – otroci dříve měli zajištěnu stravu a ubytování u svého majitele. Kromě dohodnuté mzdy však nehledejme zvláštní odměnu a ocenění od lidí. Pán Bůh má pro nás totiž připravenou odměnu, kterou dává on sám. O farizejích, kterým šlo o lidské uznání, je řečeno, že už svou odměnu dostali. Spokojili se s odměnou od lidí – ke své vlastní škodě. Pracujme proto s tím vědomím, že Pán Bůh nám nezůstane nic dlužen. Pracujeme pro něho a on nás odmění.

Vztah pánů ke služebníkům (nadřízených k podřízeným)

9 Vy páni, jedněte s otroky také tak a zanechte vyhrůžek. Víte přece, že jejich i váš Pán je v nebesích, a ten nikomu nestrání.

Možná, že se nám zdá být souhrn pokynů pro podřízené (otroky) mnohem rozsáhlejší než pokyny pro nadřízené (pány). Ale je to jen zdánlivě. Pro nadřízené platí totiž v plném rozsahu to, co pro podřízené, a dokonce mají dva body navíc.

Stejný princip – „jako Pánu“ – platí totiž i pro ně. Jak se má chovat křesťanský vedoucí vůči svým podřízeným?

Měl by jednat podobně jako Kristus – vyžadovat plnění úkolů bez výmluv, ale zároveň mít i pochopení pro lidské slabosti – být milosrdný.

K tomu, co mají nadřízení navíc:

... *zanechte vyhrůžek* – jiný překlad (Petru) píše: *nechtějte je jen stále trestat*.

Jsou totiž někteří nadřízení, kteří pouze trestají. Nedovedou odpustit. Jsou tvrdí i tam, kde tvrdost není na místě. Trest má mít výchovný účinek. Potrestaný musí vědět, za co byl potrestán.

Pro pány je ještě jedno připomenutí. *Víte přece, že jejich i váš Pán je v nebesích, a ten nikomu nestrání*. Křesťanský vedoucí by měl mít stále na paměti, že i on má svého Pána, který je nestranný a měl by počítat s tím, že jak se bude chovat on ke svým podřízeným, tak se bude chovat i jeho pán k němu. Myslím, že kdybychom si to uvědomovali, bylo by naše chování zpravidla jiné.

Pro doplnění vztahu mezi nadřízenými a podřízenými se můžeme ještě podívat do listu Koloským 4,1: *A vy, páni, dávejte otrokům, co jim spravedlivě patří. Pamatujte, že i vy máte Pána v nebi*. Nadřízený má tedy s podřízenými zacházet spravedlivě, dávat jim to, co jim patří. Jiné než ekumenický překlad dodávají *a slušně*. Nemáme dávat najevo aroganci a povýšenost. Jsou to právě tak lidé jako my. I to patří k tomu připomenutí, že i my máme Pána v nebi. A také to, že tím v lidech vytváříme jejich obraz o Kristu. Bude kladný, anebo záporný?

A ještě jednu věc je třeba připomenout křesťanským podnikatelům – to, co vlastně píše Jakub bohatým křesťanům: *Hle, mzda dělníků, kteří žali vaše pole, a vy jste jim ji upřeli, volá do nebes, a křik ženců pronikl ke sluchu Hospodina zástupů.* (Jk 5,4). V dnešní společnosti se stává, že zaměstnavatelé občas nedají podřízeným to, co jim patří. Že jim dokonce z různých důvodů nezaplatí smlouvanou mzdu. Tohle si křesťanští zaměstnavatelé nemohou dovolit – přivlastnit si mzdu svých zaměstnanců. Vím, že v dobách krize mohou být těžké situace, že firma nemá na momentálně na výplatu. Ale nemělo by dojít k tomu, aby se to časem nevyrovnalo. O to horší, dojde-li k něčemu takovému s úmyslem obohatit se na úkor jiných.

Boj křesťana

10 A tak, bratří, svou sílu hledejte u Pána, v jeho veliké moci.

11 Oblecté plnou Boží zbroj, abyste mohli odolat ďáblovým svodům.

12 Nevedeme svůj boj proti lidským nepřátelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla.

13 Proto vezměte na sebe plnou Boží zbroj abyste se mohli v den zlý postavit na odpor, všechno překonat a obstát.

14 Stůjte tedy `opásání kolem beder pravdou, obrnění pancířem spravedlnosti,

15 obuti k pohotovému službě evangelium pokoje`

16 a vždycky se štítem víry, jímž byste uhasili všechny ohnivé střely toho Zlého.

17 Přijměte také `přílbu spasení` a `meč Ducha, jímž je slovo Boží`.

18 V každém čase se v Duchu svatém modlete

V tomto textu Pavel přirovnává náš život k životu vojáka. Možná v něm tento obraz vyvolal pohled na po zuby ozbrojené římské vojáky, kteří ho hlídali ve vězení. Byli vyzbrojeni k boji a připraveni kdykoliv zasáhnout. Pavel měl otevřené oči (podobně si všímal třeba sportovců při řeckých olympijských hrách) a dokázal využít každou životní situaci k tomu, aby nám přiblížil náš duchovní boj v životě víry.

Zdroj síly křesťana

10 A tak, bratří, svou sílu hledejte u Pána, v jeho veliké moci.

Ve slovech *bratří moji* se nám vynořuje to, co pro Pavla znamenalo mít bratry. Nejsme sami, máme *bratry*, kteří mne mají rádi a kterým na mně záleží. Pavel si toho byl vědom, měli bychom si toho být vědomi i my.

...svou sílu hledejte u Pána

K vedení duchovních bojů potřebujeme *sílu*. A to sílu, která se nevyčerpá. Naše vlastní síla je velmi omezená. Dostaneme-li se do nepříznivé situace, velmi rychle ztrácíme životní optimismus, malomyslníme a začínáme se bát. Naše síla rychle mizí. Vliv našeho okolí, nevěry a její moci, vliv lidí kolem nás působí, že se bojíme, vše se nám zdá být marné a zbytečné. Potřebujeme posilu. To je zcela normální.

Boží hrdina Eliáš, který bez bázně zúčtoval s Baalovými proroky na hoře Karmel, se naprosto stejně jako my bál pohružek královny Jezábel a utekl. Najednou byl u konce se silami, nevěděl si rady. Sám Bůh ho musel posílit a říci mu: „*Vstaň a jez, máš před sebou dlouhou cestu!*“ (1Kr 19,7) Není tomu tak i s námi? Nejsme mnohdy štvání z místa na místo, utíkáme „na poušť“, uzavíráme se sami do sebe, jsme bezradní a nejraději bychom zemřeli? I pro nás platí Boží výzva *Vstaň a jez*.

Pavel to ostatně znal velmi dobře z vlastní zkušenosti. Proto říká *svou sílu hledejte u Pána, v jeho veliké moci*. Tedy v Boží moci – ne naší lidské. Eliáš musel nejprve vidět Boží moc – vítr, zemětřesení a oheň, aby nakonec slyšel tichý a jemný hlas, aby se posilnil, aby se přestal bát a byl znovu ochoten jít tam, kam ho Pán posílal. Pak najednou nenáviděl Jezábel, její přisa-

ha a pohružky ztratily svou moc a Eliáš mohl dál.

Nahlédneme-li do dějin Božího lidu, najdeme celou řadu příkladů toho, co to znamená *hledat svou sílu u Pána v jeho veliké moci*.

V této síle dokázal bázlivý Gedeon rozbořit Baalův oltář a nakonec se 300 bojovníky porazit madianskou armádu (Sd 7). V téže síle dokázal bojovat Jonatan s Filistinskou stráží, mladíček David porazit Goliáše, Danielovi přátelé nechat se uvrhnout do ohnivé pece, Daniel nechat se hodit do lví jámy. V této síle dokázali ustrašení učedníci směle zvěstovat Krista ukřižovaného a vzkříšeného.

Boží moc dělá ze slabých a bázlivých lidí hrdiny. To nebyla moc a síla těchto lidí, ale moc, kterou jim propůjčil Bůh. Totéž platí i o našem životě. Obstojíme jen tehdy, bude-li naše síla spočívat v Pánu, ne na našich schopnostech, ale na jeho moci.

Učme se mít Elizeův pohled. Jeho služebník byl zoufalý na tom, že jsou v Dotanu obklíčeni nepřáteli. Co na to jeho pán? Jak potěšující jsou jeho slova: „*Neboj se, protože s námi je jich víc než s nimi.*” Potom se Elíša modlil: „*Hospodine, otevři mi prosím oči, aby viděl!*” Tu Hospodin otevřel mládenci oči a on uviděl horu plnou koní a ohnivých vozů okolo Elíši. (2Kr 6,16.17) I my se můžeme dostat do podobné situace. Modleme se také, aby se naše oči otevřely a abychom se tak posílili. To je význam slov *hledat svou sílu u Pána v jeho veliké moci*.

Nutnost zbroje

11 Oblecte plnou Boží zbroj, abyste mohli odolat ďáblovým svodům.

Římstí vojáci, hlídající Pavla ve vězení, byli oblečeni do boje. Každý na první pohled věděl, že to jsou vojáci. A každá součást jejich výstroje měla svůj účel. Později si o jednotlivých součástkách povíme více.

Proč se máme obléci do vojenské výstroje? Je to proto, že život křesťana je boj. A do boje se nechodí ve slavnostních šatech, ale v obleku, který vojáka chrání před nepřízní počasí a umožní pobyt v těžkém terénu, který mu umožňuje splynout s okolím, a který chrání před úrazem a zraněním. A třeba také jen to, aby voják měl teplé oblečení v době tuhých mrazů. Tak zvítězil nad ostřílenými a zkušenými Napoleonovými vojáky v Rusku mráz, se kterým nepočítali.

Výstroj musí být úměrná způsobu boje. Jinak byl oblečený římský voják, který se musel chránit hlavně před sečnými a bodnými ranami – jinak se musí chránit dnešní vojáci, které ohrožují především střelné zbraně, ale musí počítat i s chemickými zbraněmi a výbušninami.

Cílem výstroje je, aby voják mohl v boji obstát – aby nebyl vyřazen i bez boje. Jsme si toho vědomi, že náš život je boj? Jsme si vědomi, proti komu vlastně bojujeme?

Kdo je náš nepřítel?

12 Nevedeme svůj boj proti lidským nepřítelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla.

Boj křesťana není proti lidem (doslova proti tělu a krvi). To je důležitý fakt, který si mnohdy bohužel plně neuvědomujeme. Bojujeme s ďáblem a jeho svody, bojujeme proti duchovním mocnostem. Samozřejmě, ďábel se maskuje a nastrkuje nám jako naše nepřátele lidi. A my pak místo toho, abychom bojovali s ďáblem, bojujeme s lidmi – a co je nejhorší, občas se mu podaří, že bojujeme mezi sebou navzájem, s bratry a sestrami.

Satan není nepřítel, kterého bychom mohli podceňovat. Pavel nám ho ukazuje jako vládce tohoto věku. Satan má velkou moc. Nemůžeme proti němu bojovat lidskými prostředky.

V boji se satanem je úspěšná pouze jediná taktika, popsána v Jk 4,7.8: *Zní takto: Podřídte se tedy Bohu. Vzepřete se ďáblu a uteče od vás, přiblížte se k Bohu a přiblíží se k vám.* Teprve pak bude muset satan utéci. Nebudeme-li postupovat takto, budeme zakoušet jen porážky. Hledat svou sílu u Pána znamená především poddat se jemu, nechat jej působit ve svém srdci. Berme boj se satanem vážně, nepodceňujme jej, nezahrávejme si s ním. Je to duchovní moc-

nost, která si chce podmanit našeho ducha, naši mysl, rozum, vůli i cit. A tomu se musíme bránit. Satanovi ani tak nejde o náš pozemský život, o naše tělo, ale o naši duši a ducha. O tom, kdo je to Satan, jsme se zamýšleli již při rozjímání 2. kapitoly (viz též ŽS 6/75 – Kníže mocné v povětrí).

Boží výstroj a výzbroj

Vojáci dnes mají v principu dvojí oblečení. Jeden nosí v míru ve společnosti. Je to vycházkový stejnokroj. Často se „třpytí zlatem“, vojáci na něm mají své odznaky a případně stužky vyznamenání, aby všichni věděli, že je to správný chlap na svém místě.

Ale pak existuje polní stejnokroj, ten si berou na výcvik a do boje. Na ten se řády a vyznamenání nevěší, ten má zcela jiné poslání.

Možná tomu tak je i s oděvem Božích dětí. Jednou v míru, až bude Pán vládnout, budeme nosit slavnostní šat, na kterém budou všechna naše vyznamenání, naše „koruny“, které nám náš Pán dá. Bude to šat Boží spravedlnosti. Nástin toho máme třeba v knize Zjevení.

Ale teď, v současné době, je čas boje proti našemu nepříteli, proti Satanu, proti duchovním mocnostem. Tu potřebujeme polní stejnokroj, jak nám jej popisuje Pavel. Teď není čas na slávu a nošení vyznamenání, teď musíme bojovat.

13 Proto vezměte na sebe plnou Boží zbroj, abyste se mohli v den zlý postavit na odpor, všechno překonat a obstát.

Je třeba položit důraz na sousloví *plnou Boží zbroj*, jde tedy o to, abychom na nic nezapomněli. Dovedeme si představit římského ozbrojence, který by vytáhl do boje pouze s přilbou, ostatní by považoval za zbytečnou zátěž? Jsme přesvědčeni, že nepřítel bude bodat jen do jeho přilby? Určitě ne, naopak, bude hledat nechráněná místa, aby právě tam zaútočil.

Před druhou světovou válkou Francie vybudovala řadu opevnění, zvanou „Maginotova linie“. Celá hranice s Německem byla nedobytnou pevností. Tehdejší armády by ji nepřekonaly. A přece Němci Francii dobyli. Jak? Nedodržením mezinárodních konvencí. Němci vtrhli do neutrální Belgie a odtud do Francie. A hranice s Belgií pochopitelně opevněna nebyla. Nikdo nepočítal s tím, že Hitler napadne a obsadí neutrální stát.

Ani Satan nebude plýtvat energií tam, kde je před ním hradba. Je mistrem v hledání slabých míst. Proto Pavel říká: ... *vezměte na sebe plnou Boží zbroj*. Na vojákovi to je poznat, co mu chybí. Jen si nemysleme, že Satan nevidí, co chybí nám.

... abyste se mohli v den zlý postavit na odpor...

Voják musí počítat s nepříznivými okolnostmi. Ani my na tom nejsme jinak. Bible mluví o „zlém dni“ na mnoha místech. Jde o to, abychom byli připraveni, aby nás to nezaskočilo nepřipravené. Může to být leccos, čeho satan využívá. Může to být utrpení, které snášíme pro Pána Ježíše a svou víru v něj, ale může to být i nemoc a mnohdy také útrapy, které jsme si zavinili sami a nepřítel toho teď využívá ve svůj prospěch.

Vzpomínám na úsměvné historky z vojny. Mívali jsme jednu dobu dost často noční poplachy, které se obvykle ukázaly jako plané. A tak vojáci se ani nepřevlékali řádně do uniformy a nastoupili v pyžamu, přes které si přehodili kabát. Až jednou... se takto vyjelo ven z kasáren. Jindy si zase vojáci chtěli trochu zpříjemnit taková cvičení, a tak do pouzdra na masku dali místo masky a filtru „něco na zahřátí“ či nějakou konzervu navíc. Jenže pak došlo k tomu, že venku pustili slzný plyn. Hned se poznalo, kdo má svou výstroj v pořádku a kdo ne.

Cílem toho, abychom měli plnou zbroj je, abychom byli připraveni, až nastane chvíle, kdy je budeme potřebovat. Nebudeme-li připraveni, jak se postavíme na odpor?

... všechno překonat a obstát

To je cíl, který máme dosáhnout. Překonat všechno – ne zbaběle utéci či vyhnout se. Právě ve zlém dni se ukáže, co v nás je, zda se zachováme jako Boží děti nebo zda budeme jednat

jako lidé v našem okolí, kteří patří světu. Právě v těžkostech máme příležitost dokázat, že jsme jiní lidé, když uděláme to, co jiní nemohou. Pravá kvalita se nikdy neprojeví, když je pohoda. Naším cílem je obstát.

Opasek pravdy

14 Stůjte tedy `opásání kolem beder pravdou...

Pavel ve svém vězení zřejmě dobře pozoroval své strážce, římské vojáky, a přemýšlel, k čemu slouží jednotlivé součásti jejich výstroje. A hned se vžil do role vojáka, který bojuje s nejméně nepřítelem, se Satanem.

Nejprve si všiml *opasku*. Tato nenápadná část vojenské výstroje přežila všechny změny ve vojenské technice. Nosili jej staří Římané, měl své místo i ve středověku a má svůj význam i dnes. Proč nosí vojáci opasek?

Opasek je nosný prostředek. Drží pohromadě celou tu spoustu věcí, která patří k tzv. „plné polní“. Kdysi na něm byl pověšen pouze meč a dýka a na dlouhém pochodu ještě láhev s vodou a držel oděv, aby nevlál ve větru a nepřekážel v boji. Dnes má mnohem více úkolů, musí toho nést ještě více. Náboje, ochrana proti chemickému napadení, to vše je na opasku. Dnes stejně jako tenkrát udržuje to, co má voják na sobě, jako jeden účelný celek.

Bible nám říká, že máme být *opásání kolem beder pravdou*. Pravda je tedy tím nosným prostředkem, který drží vše pohromadě. Kdyby nebylo učení Pána Ježíše založeno a postaveno na pravdě, dávno by se zhroutilo. Učení, které není postaveno na pravdě, dříve nebo později ztroskotá.

Mějme tedy na paměti, jak důležitá je v našem životě pravda. Je to, co říkáme, pravda? Potvrzuje náš život naše slova?

Ostatně, tento pás pravdy je součástí oblečení i našeho Mistra a Pána. Tak to viděl už Izaiáš: *Nebo spravedlnost bude pasem bedr jeho, a pravda přepásáním ledví jeho.* (Iz 11,5 – Kral.)

Pancíř spravedlnosti

... obrnění pancířem spravedlnosti...

Pancíř slouží k ochraně životně důležitých orgánů před zásahem, ať už to bylo kopí nebo šíp nebo meč. Dnešní obdobou pancíře jsou neprůstřelné vesty. Jsme obrnění? Je náš pancíř v pořádku? Na jeho kvalitě velmi záleží. Král Achab v boji o Rámot v Gileádu měl na sobě také pancíř – ale měl jednu slabinu – nebyl v celku. Dostal zásah *mezi články pancíře* (2Pa 18,33). Nepomohla mu ani lest, že se převlekl za prostého vojáka, nepřátelská střela jej přece jen našla. Záleží tedy na tom, **jaký** pancíř máme. Pavel připodobňuje spravedlnost pancíři. Možná mohl mít přítom na mysli prorocství Izaiášovo o Pánu Ježíši: *Oděl se spravedlností jako pancířem* (Iz 59,17).

Máme tedy obléci pancíř spravedlnosti. Ale pozor! Není spravedlnost jako spravedlnost. Po světě běhá spravedlivých lidí! Boží pohled na spravedlnost vidíme krásně v tom, co řekl na toto téma Pán Ježíš při pohledu na modlíciho se farizea a celníka. Je jen jeden *pancíř spravedlnosti* bez nebezpečných spojovacích míst. Je to spravedlnost Boží. Ta je nenapaditelná a neporazitelná. Lidská spravedlnost je pokaždé nastavovaná z mnoha kousků se spoustou slabých míst. Pavel píše Římanům, že nikdo z lidí není spravedlivý. Ale jedním dechem dodává, že *lidé jsou ospravedlňováni zadarmo jeho milostí vykoupením v Kristu Ježíši.* (Ř 3,24). A to je spravedlnost, která obstojí!

A tu je na místě otázka: Co je mým pancířem, který má chránit můj život?

Obutí

15 obutí k pohotovému službě evangeliu pokoje...

Máme být obuti. Obutý člověk může okamžitě vyrazit. Je připraven. Bosý člověk se musí

nejprve sehnout nebo si sednout, aby se obul.

Když jsem byl na vojně a měl jsem „službu“ – byly na 24 hodin, mohl jsem z této doby 4 hodiny odpočívat vleže na kavalci. Ale boty jsme museli mít obuté a mohli jsme si pouze rozepnout opasek. Důvod je jasný – abychom byli připraveni zasáhnout.

V životě víry tomu není jinak. Máme být připraveni.

Záleží také na tom, jaké boty máme na sobě. Bačkůrky jsou velmi dobré, když odpočíváme doma, ale na sportování ve sněhu se nehodí!

Do společnosti nosíme krásné boty – protože nejen šaty, ale i boty dělají člověka. Ale takové boty nejsou dělány na to, abychom s nimi bojovali někde v bahně. Tam potřebujeme zcela jiné boty.

Ale my si nemáme ani dělat pohodlí, ani se chlubit tím, kým jsme. Máme být hotovi zvěstovat evangelium pokoje. Máme pohotovost, nemáme své „vojenské boty“ sundávat. Totéž říká i Petr: *Buďte vždy připraveni dát odpověď každému, kdo by vás vyslyšel o naději, kterou máte* (1Pt 3,15).

Jedinečným příkladem pohotovosti ke službě evangeliu je náš Pán. Měl čas pro Nikodéma, který přišel v noci, měl čas dokonce i na kříži pro zločince, trpícího vedle něj...

Štít víry

16 a vždycky se štítem víry, jímž byste uhasili všechny ohnivé střely toho Zlého.

Slovo *vždycky* (nebo jeho alternativy v jiných překladech – Kral: *zvláště pak*, B21 – *nadto* apod.) nám připomíná důležitost této součásti Boží zbroje. Zatímco všechny ostatní součástky chrání jen některé části těla, je štít ochranou univerzální, která může chránit celé tělo.

Štít víry je prostředkem chránícím před střelami. Jen si nemysleme, že nás satan nechá v klidu. Jsou to opravdu často *ohnivé střely*. Dovedou pěkně pálit! Jsou účinné, rány se těžko hojí a zanechávají jizvy na celý život. Dovede nás zasáhnout na tom nejcitlivějším místě, kde nás to nejvíc pálí a bolí. Pozor na tyto střely. Jsou různého druhu. Mohou to být pomluvy, může to být lidská závist, může to být věrolomná zrada či zklamání od těch nejbližších, od nichž bychom to nečekali. Každá z nich velice bolí.

Je jen jedna účinná zbraň – *štít víry*. Jeli tvůj pancíř, který máš na sobě, poškozen, kryj se štítem víry. Je-li tvá přilba, tvá jistota spasení nějak otřesena, užij štít víry. Kéž dovedeme v každou chvíli říci: „*Věřím, pomoz mé nedověře!*“ (Mk 9,24) To je štít, který odrazí i ty nejhorší rány. A tak *stůjme s pohledem upřeným na Ježíše, který vede naši víru od počátku až do cíle.* (Žd 12,2)

Přilba spasení

17 Přijměte také přilbu spasení...

Mít přilbu je velmi důležité. Bible nám uvádí příběh, kde skutečnost, že někdo neměl přilbu rozhodla ztracenou bitvu. Gedeonův bezbožný syn Abímelek podnikl trestnou výpravu proti obyvatelům města Tébes a město dobyl (Sd 9). Jeho obyvatelé utekli do městské věže, kde se opevnili. Abímelek měl v tomto směru zkušenosti – dobyl předtím město Sichem tak, že věž obložil dřívím a zapálil je. Chtěl to tak udělat i zde. Byl svým bojovníkům příkladem. Sám nosil dříví. Zdálo se, že osud obležených je zpečetěn. Ale Abímelek se neměl těšit z vítězství. Některá žena vzala kus žernovu a shodila jej dolů, přímo na hlavu Abímelekovu a prorazila mu ji. Boj nerozhodl žádný vojenský hrdina, ale prostá žena. Neměl dobrou přilbu.

Proto dnes nosí přilbu motocyklisté, cyklisté a dokonce i lyžaři. Kolik životů by nemuselo být předčasně ukončeno, kdyby lidé měli na hlavě přilbu.

Bible hovoří o *přilbě spasení*. Ta je velmi důležitá součástka Boží zbroje. Bez ní s námi má Satan lehkou práci. Naší přilbou je spasení, které nám vydobyl Pán Ježíš Kristus.

Důvod, proč hovoří Pavel o přilbě spasení, je možná také v proroku Izaiášovi, kde čteme o Mesiáši: *na hlavě má přilbu spásy* (Iz 59,17).

Meč Ducha

17 Přijměte také ... a `meč Ducha, jímž je slovo Boží`.

Až doposud byly všechny součásti Boží zbroje jen pasivní, obranné. Ale voják má také svou osobní zbraň, sloužící k útoku. A naší zbraní má být *meč Ducha*.

Náš boj není proti tělu a krvi, proto křesťané sami o sobě nemají sahat k tělesným zbraním. Nemáme bojovat proti lidem pozemskými prostředky. Nikdy si nenechejme vnutit satanovu taktiku boje a zbraně, kterými máme bojovat. Náš boj je v duchovní oblasti – proto potřebujeme *meč Ducha*. Je jím *slovo Boží*. Pamatujme na to. To, co lidi velmi účinně zasáhne, nejsou naše řeči, naše myšlenky a moudrost. Je to *slovo Boží*. To má tuto moc. *Slovo Boží je živé, mocné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč; proniká až na rozhraní duše a ducha, kostí a morku, a rozsuzuje touhy i myšlenky srdce. Není tvora, který by se před ním mohl skrýt. Nahé a odhalené je všechno před očima toho, jemuž se budeme ze všeho odpovídat.* (Žd 4,12.13) Boží slovo, podepřené bezúhonným životem, dokáže zasáhnout na tom pravém místě.

Zbraním se v armádě vždy věnovala velká pozornost. Nesměly se povalovat někde v koutě, aby na ně sedal prach a aby snad dokonce zrezivěly. Zbraň se musela stále používat a ošetřovat, ať to byl kdysi meč či dnes automatická zbraň. Zrezivělá zbraň je k ničemu. Zrezivělý meč nevytáhneme z pochvy. Než jej vytáhneme, je po všem.

Naší zbraní je Bible. Jak s ní zacházíme? Leží někde pohozená v koutku, nebo možná i na čestném místě na očích v nábytkové stěně, kde je „zaprášena“ a „rezivějící“. Nediv se pak, že v boji neumíš „vytasit“, že jsi zaskočen, že neumíš odpovědět, když o něco jde. Kéž je Bible denně v našich rukou, kéž ji čteme, přijímáme do srdce, dokonale ji známe a dovedeme ji použít.

O Pánu Ježíši je napsáno, že *z jeho úst vycházel ostrý dvousečný meč* (Zj 1,16; 19,15). Jak mocné bylo jeho Slovo! Dovedlo utiřit bouři, vzkřísit mrtvé, vrátit zdraví – ale také i srazit i ty nejmocnější nepřátele na zem!

Závěr listu

Důležitost modliteb

18 V každý čas se v Duchu svatém modlete a proste, bděte na modlitbách a vytrvale se přimlouvejte za všechny bratry i za mne,

19 aby mi bylo dáno pravé slovo, kdykoliv promluvím. Tak budu moci směle oznamovat tajemství evangelia,

20 jehož jsem vyslancem i v okovech, a svobodně je zvěstovat, jak je mi uloženo.

Přemýšlel jsem hodně o tom, zda modlitby, o kterých teď Pavel píše, nepatří také k zbroji křesťana. Svým způsobem určitě ano – protože ty největší boje v našem životě svádíme obvykle právě na modlitbách – alespoň podle mé zkušenosti se ty vítězné boje bez modliteb neobejdou. Mluvíme také často o modlitebním zápase. Lukáš popisuje modlitbu Pána Ježíše v Getsemane slovy: *Ježíš v úzkostech zápasil a modlil se ještě usilovněji; jeho pot kanul na zem jako krupěje krve* (L 22,44). V tomto smyslu můžeme i my považovat modlitbu jako neodmyslitelnou součást našeho duchovního boje. Ostatně i kontext Pavlův uvádí modlitbu do úzké souvislosti s duchovním zápasem, který vedeme. To je podstatné, ať už modlitba samotná je či není součástí duchovní zbroje. Modlit se máme. Jeden bratr mi nedávno řekl: „My se můžeme stavět na hlavu, ale nebudeme-li se modlit, pak to všechno jde do kyticek...“ Moudrá a pravdivá slova!

Náš duchovní boj musí být provázen poctivými a opravdovými modlitbami ze srdce, máme-li dosáhnout vítězství. Pro mne je v této souvislosti obrovským příkladem první boj Izra-

elského lidu s Amálekovci (viz 2M 17). Tam Jozue bojoval a Mojžíš s Aronem a Hurem se modlili na hoře. Vítězství Izraele podmiňovaly Mojžíšovy ruce, vztažené k Hospodinu. Tak je tomu dodnes. Nejen vlastní boj – ale i boj, který není vidět, ale je tak nesmírně účinný.

Trvalé modlitby

18 V každý čas se v Duchu svatém modlete a proste...

V dnešní době věřící znovu objevili tzv. „modlitební řetězce“. Můžeme uvést např. 24/7, ale jsou i jiné. Přiznám se poctivě – zprvu mně takové způsoby modliteb „neseděly“. Napadla mne slova Pána Ježíše o modlitbě: *Při modlitbě pak nemluvte naprázdno jako pohané; oni si myslí, že budou vyslyšeni pro množství svých slov* (Mt 6,7). Ale to není to správné použití Písma. Jistě, Pána Boha „neumodlíme“ a ani by nemělo smysl Pánu Bohu „vnucovat“ své řešení. Ale Písmo nás nabádá: *v každé modlitbě a prosbě děkujte a předkládejte své žádosti Bohu* (Fp 4,6). On je svrchovaný a může rozhodnout tak, jak On chce. Ale na nás je, abychom se modlili. Ve Skutcích 1,14 čteme: *Ti všichni se svorně a vytrvale modlili spolu se ženami, s Marií, matkou Ježíšovou, a s jeho bratry*. Když byl Petr ve vězení, čteme: *Petra tedy střežili ve vězení a církve se za něj stále modlila k Bohu* (Sk 12,5). Na mnoha místech Bible jsme vybízeni k tomu, abychom se modlili bez přestání (např. 1Te 5,1).

A pokud jde o to praktické provedení. Je známo, že bratří ve staré Jednotě bratrské v Ochranově (Herrnhutu) se takto modlili 100 let. A to, jak si je Pán použil k šíření radostné zvěsti evangelia do celého světa, je nepochybně spojeno s tím, jak bojovali na modlitbách dnem i nocí. Jsou tak příkladem pro nás. Neodsuzujme to, co sami neděláme, abychom nebyli jednou zahanbeni! Pán Bůh se dívá k srdci lidí.

Podle Boží vůle

Máme se modlit *v Duchu svatém*. To je důležité připomenutí. My se občas pokoušíme Pánu Bohu radit, jak má to či ono v našem životě či v životě našich bližních řešit. Ale Pán Bůh má i jiná a buďme si jisti, že i lepší řešení. Na čem mu však záleží, je naše spoluúčast na tomto boji. Modlit se *v Duchu svatém* znamená, že si necháme Duchem připomenout, zač je třeba se modlit. Velký modlitebník Pavel nám připomíná: *Tak také Duch přichází na pomoc naší slabosti. Vždyť ani nevíme, jak a za co se modlit, ale sám Duch se za nás přimlouvá nevyslovitelným lkáním. Ten, který zkoumá srdce, ví, co je úmyslem Ducha; neboť Duch se přimlouvá za svaté podle Boží vůle*. Máme se přimlouvat za svaté. A hledat přitom Boží vůli. My obvykle prosíme, aby svaté ušetřil od pronásledování, aby je uzdravil, aby nemuseli procházet utrpením – místo abychom prosili o to, aby si je Pán Bůh použil k tomu, k čemu chce – ke své oslavě, k záchraně bližních. Někdy je provází i tím, čemu nerozumíme, takže opravdu nevíme, zač se modlit. Těžko přijímáme to, co píše Pavel na závěr: *Víme, že všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha* (Ř 8,26-28).

Přimlouvat se

... bděte na modlitbách a vytrvale se přimlouvejte za všechny bratry

Součástí modlitby jsou přimlavy za jiné lidi. Náš text nás učí tomu, že naše přimlavy mají být **vytrvalé**. Pro mne byl příkladem Job, který myslel na své děti a pokaždé, když se sešli k nějakému sejití, za ně obětoval (Jb 1,5). Zaujala mne slova: *Tak činil Jób po všechny dny*. Samozřejmě, Pán Bůh nás slyší. Mohli bychom se tedy teoreticky spokojit tím, že svou záležitost předneseme Pánu a tím to pro nás končí. Můžeme se věnovat dalším záležitostem. Ale Písmo nás učí, že máme mít trvalý zájem o ty, za které se přimlouváme. Ne kvůli Pánu Bohu, ale kvůli nám samotným. Pán Bůh nepotřebuje mnohá slova, ani stálé opakování. Jemu to opravdu stačí slyšet jednou. Ale je mu milý náš zájem o ty, za které se přimlouváme. Jiří Müller se za záchranu některých lidí modlil dle svého svědectví desítky let. Nevzdal to, nezlomil nad nimi hůl. Je to příklad pro nás.

Další skutečnost vyplývající z tohoto verše je to, že se máme přimlouvat *za všechny* v našem okolí. Obvykle z praxe vím, že se většinou přimlouváme za ty, kteří to podle našeho vědomí a svědomí potřebují. Za bratry a sestry, kteří se dostali do nějaké nouze či problému. Třeba onemocněli, nebo ztratili zaměstnání anebo byli nějak jinak postiženi. To je zcela v pořádku. Ti potřebují naše přímluvy. Ale naše přímluvy potřebují také ti, kteří jsou zdánlivě zcela v pořádku. Jen se podívejme kolem sebe ve sboru. Je tam řada věrných bratří a sester, kteří pravidelně chodí do shromáždění, kteří nezištně slouží, a zdánlivě nic nepotřebují. Myslíte, že opravdu nic nepotřebují? Možná to, abychom za ně Pánu poděkovali a vyprošovali pro ně milost a požehnání.

... i za mne

Pavel dovede do tohoto okruhu všech bratří zařadit i sám sebe. Ví, že on sám právě tak jako ostatní vykoupení potřebuje Boží milost a ochranu. Je tím možná vzorem i pro nás. Někdy z falešné skromnosti neříkáme druhým o svých potřebách a neprosíme je o to, aby se modlili i za nás. Je to škoda, protože lidé se budou rádi modlit, když budou vědět, zač se mají modlit. Nebojme se to druhým říci. Pavel tak činil, můžeme tak činit i my.

Oč Pavlovi šlo, aby se bratří modlili? Aby se mu ulevilo, aby ho bratří podporovali a on nemusel pracovat vlastníma rukama? Podívejme se na ta místa v Bibli, kde prosí o modlitby. Pavel neprosil o to, co by sloužilo jen jemu. Šlo mu o to, aby vykonal to, k čemu ho Pán Bůh povolal.

19 aby mi bylo dáno pravé slovo, kdykoliv promluvím. Tak budu moci směle oznamovat tajemství evangelia,

Pavel toužil po tom, aby mu Pán Bůh dal pravé slovo v pravý čas a na pravém místě. Nechtěl mluvit zbytečně. Někdy je to problém, že nevíme, co vlastně říci. Co by toho druhého oslovilo, aby to nebylo házení hrachu na stěnu.

Když víme, že to, co říkáme, padá na úrodnou půdu, pak máme najednou odvahu a řekneme to podstatné. Nezapředneme do okrajových a nepodstatných detailů. Nepustíme se do odvádějících diskusí. Ve sportu se tomu říká přímý tah na branku. O to šlo Pavlovi a je to jistě i příklad pro nás. Ale to je něco, co dává Pán Bůh.

20 jehož jsem vyslancem i v okovech, a svobodně je zvěstovat, jak je mi uloženo.

Pavel prosil o přímluvy vykoupených pro jeho službu. Tím, že byl ve vězení, nebyl zbaven svého poslání Kristova vyslance. Nedal si pauzu, neřekl si, že teď nemusí nic říkat, když je ve vězení. Bral život takový, jaký byl – nerozlišoval mezi svobodou a vězením. Věděl, že i ve vězení je možno být svobodný a konat dál své poslání. Díky tomuto jeho postoji vlastně vděčíme i za řadu listů v Bibli, napsal je právě ve vězení. Využil čas, který mu Pán dal. Jsem přesvědčen, že o Kristu mluvil i s vojákem, který ho hlídal a jehož stejnkroj tak důvěrně znal.

Náš život je stejný. Dopouštíme se velké chyby, jestliže se chováme jinak na pracovišti a jinak doma a ještě jinak ve shromáždění. Náš život je jen jeden, také naše povolání a poslání je jediné. Vždy a všude máme být svědky svého Pána.

A možná právě tam, kde se nám to zdá být nejméně pravděpodobné, si nás Pán použije ke své oslavě, budeme-li mu věrně sloužit.

Touha po společenství

21 Chci, abyste i vy věděli, co je se mnou a co dělám. Všechno vám to vypoví Tychikus, milovaný bratr a věrný pomocník v díle našeho Pána.

22 Poslal jsem ho k vám, abyste se dověděli, co je s námi, a aby povzbudil vaše srdce.

Pavlovi záleželo na tom, aby věřící (v Efezu) věděli o tom, jak Pavel žije, jak se mu daří, co prožívá. To je pro společenství velmi důležité. Máme-li někoho rádi, záleží-li nám na něm, chceme také vědět, kde je a jak se mu vede.

Samozřejmě se to dá udělat i písemnou formou – Pavel poslal z vězení poměrně rozsáhlý dopis s hlubokým obsahem, který jsme si právě četli. Ale osobní kontakt je mnohem víc. Proto Pavel odkazuje na širší informace doručitele tohoto dopisu, bratra Tychika. Ten pocházel z římské provincie „Asie“ (dnes v Turecku – jejím centrem byl právě Efez). Byl to křesťan, kterého jeho sbor vyslal spolu s Pavlem do Jeruzaléma, aby tam nesl sbírku pro jeruzalémské svaté. (Sk 20,4; 1K 16,1-4). Byl také doručitelem Pavlových listů do Efezu a Kolos (Ko 4,7-9). List do Kolos byl psán jako okružní list – to znamená, že ho četli nejen v Kolosách, ale byl určen i věřícím v Hierapoli a Laodikeji. A i tam ho nesl, možná také i četl právě Tychikos. A po přečtení také mohl podat zprávu o tom, jak na tom Pavel je, co prožívá, jaké má potřeby apod.

Pavel ho poslal, aby věřícím osobně pověděl, jak se mu (Pavlovi) daří, a hlavně, aby je povzbudil. Chtěl, aby věděli, že Pavel, i když je ve vězení, neklesá na mysli, a netrápí se tím, ale využívá času ke službě svému Pánu. A aby ani oni na mysli neklesali, ale věděli, že je to naopak využito k Božím záměrům a cílům a tak aby mohli naopak chválit Boha a být povzbuzeni k tomu, aby i oni žili rozhodně pro Krista.

Pro Pavla totiž jeho vězení bylo možná jedinou cestou, jak se dostat ke králům a vysoce postaveným lidem. Jinak by ho asi nepřijali – ale museli řešit jeho případ a tak chtě nechtě museli vyslechnout jeho řeč. A Pavel to dokázal využít.

Závěr

23 Pokoj bratřím i láska a víra od Boha Otce a Pána Ježíše Krista.

24 Milost všem, kdo nepomíjející láskou milují našeho Pána Ježíše Krista.

Pokojem a milostí začínal Pavlův list, pokojem a milostí také končí. Je to charakteristické spojení pro Pavlovy listy. Vyjadřuje to, co křesťané všech dob, nejen tehdejší, potřebují pro svůj život. Nejsou to věci, které by si vydobyli svým úsilím, ale věci, které dostávají od toho nejvyššího dárce - *od Boha Otce a Pána Ježíše Krista.*

Pro náš pozemský život, pro to, abychom jej efektivně využili pro svého Pána, potřebujeme:

pokoj – abychom měli vnitřní ujištění, že jsme na dobré cestě,

lásku – ta je zdrojem vědomí přijetí,

víru – abychom nemalomyslněli a přenesli se přes těžké chvíle a

milost – ke všem krokům, abychom obstáli ve složitosti doby, ve které žijeme.

To je zaslíbeno těm, *kdo nepomíjející láskou milují našeho Pána Ježíše Krista.* Patříme k nim také? Pak tento závěrečný odstaveček (stejně jako celý list) patří i nám.